

Pöytäkirja

## Opetus- ja kulttuuriministeriö

### Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma 2021–2022

**Aihe:** Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman seurantaryhmän 3. kokous

**Aika:** Tiistai 24.8.2021 klo 9.30–12.00

**Paikka:** TEAMS-kokous

#### Osallistujat:

Heikki	Blom	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Marika	Bäckman	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Hannu	Freund	KT Kuntatyöntajat
Katri	Hirvonen	Yksityiskoulujen Liitto ry
Marita	Hokkanen	Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Emma	Holsti	Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry
Tarja	Holthoer	Lauttasaaren yhteiskoulu, Kansainvälisen liiketoiminnan lukio
Maija	Innola	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kari	Jukarainen	Aineopettajaliitto ry
Päivi	Kamppi	Kansallinen koulutuksen arviointikeskus - Karvi
Inka	Kokkonen	Suomen Rehtorit ry
Teijo	Koljonen	Opetushallitus
Harri	Korhonen	Helsingin kaupunki, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Hanna	Kukkonen	Vantaan kaupunki
Tuomo	Laakso	Opetusalan ammattijärjestö OAJ
Petri	Lehikoinen	Opetushallitus
Jukka	Lehtinen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Petri	Lempinen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Riina	Nousiainen	STTK ry
Ainomaija	Rajoo	Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry
Kirsi	Rasinaho	Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Pekka	Risku	Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Jussi-Pekka	Rode	Sivistystyöntajat ry
Mauri	Ronimus	Aikuislukioliitto ry
Miika	Sahamies	Akava ry
Jukka	Sormunen	Kuopion kaupunki
Jussi	Sutinen	Pro Lukio ry
Aki	Tornberg	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Matti	Tujula	Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKI ry
Jenni	Tuomainen	Suomen Lukiolaisten Liitto
Tiina	Tähkä	Ylioppilastutkintolautakunta
Ville	Ukkola	Vammaisfoorumi ry
Lauri	Vaara	Talous ja nuoret TAT ry
Marja	Vartiainen	Suomen Yrittäjät
Mikko	Vieltojärvi	Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Kyösti	Värri	Suomen Kuntaliitto
Jan-Mikael	Wikström	Finlands Svenska Lärarförbund FSL ry
Satu	Ågren	Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry

## Poissa:

Helena	Leskinen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Armi	Nurmi	Suomen opinto-ohjaajat ry
Ari	Pokka	Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia
Tiina	Silander	Opetus- ja kulttuuriministeriö

## Asialista

### 1. Kokouksen avaus ja puheenjohtajavaihdoksen toteaminen

Ylijohtaja Petri Lempinen avasi kokouksen klo 9.30 ja totesi, että hän toimii tulevaisuudessa lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman 2021–2022 puheenjohtajana ja johtaja Tiina Silander toimii varapuheenjohtajana.

### 2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan toteaminen ja asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja ja asialista hyväksyttiin.

### 3. Korkeakoulujen laadunhallinta ja laatutyö

Opetusneuvos Maija Innola, opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetusneuvos Maija Innolan esitelmä on nähtävillä yhteisellä hankkeen Tiimeri-sivustolla.

Keskustelu: Korkeakoulujen laatutyö koettiin hyvin kiinnostavana myös lukiokoulutuksen näkökulmasta tarkasteltuna. Keskustelussa esiin nousi se, että korkeakoulujen tulossopimuksissa on mukana korkeakoulututkintojen määrä ja siihen lukiokoulutuksessa on hieman erilainen näkökulma. Esiin nostettiin myös saavutettavuus, eli se, että kaikille siihen kykeneville nuorille tulee taata mahdollisuus osallistua lukiokoulutukseen koko maassa. Esitelmän viimeisen dian sisältöjä pidettiin erityisen tärkeinä, joissa korostui laadun pohdinta myös oppimisen laadun ja sen kehittämisen kannalta sekä nivelvaiheet ja niiden toimivuus yksilöllisten koulutuspolkujen näkökulmasta katsottuna.

Lukiokoulutuksen järjestämisvastuu on luvanhaltijalla ja koulutuksen toteutuksen laatu on ensisijalla. Valtiovallan rooli on ohjata laatuprosessia ja koulutuksen laatu totutetaan paikallisesti. Pohdittava on myös laatujärjestelmän velvoittavuutta.

Yhdenvertaisuus ja oppimisen tuen kehittämien ovat asioita, joita tulisi tukea laatujärjestelmillä. Huomionarvoista on, että korkeakoulujen laadunhallinta on myös opiskelijälähtöistä.

Laadunhallinnan kansainväliset kytkennät (korkeakouluilla yhteistyö EU:n kanssa) on hyvä huomioida. Positiivista on, että akkreditoinnin ote on kehittävää toimintaa (kehittävä arviointi).

### 4. Millaisin toimenpitein laatu- ja saavutettavuusohjelman tavoitteita voidaan edistää?

- Keskustelu aiheesta

Keskustelu: Henkilökohtainen opinto-ohjaus ja jatko-ohjaus olisi hyvä huomioida avustusrahoitusta mietittäessä. Samoin lukiolain uudet velvoitteet kuten kansainvälinen yhteistyö ja työelämäyhteistyö on jatkossa hyvä huomioida. Ohjausosaaminen ja digiosaaminen ovat tärkeitä taitoja, jotka ovat tulleet konkreettisesti esiin viime aikoina. Pohdittava on myös valtakunnallisia kriteereitä ja mahdollisesti sitovia säädöksiä laatuun liittyvissä asioissa. Lukiokoulutuksessa on nyt juuri menossa paljon uusia asioita: oppivelvollisuuden pidentäminen, uudet lukion opetussuunnitelmat, jne. ja näin ohjauksen laatukysymykset nousevat esiin. On pyrittävä varmistamaan, että mahdollisimman moni pysyy mukana.

Koulutuksen digitalisoituminen ja siihen keskittyminen ovat tärkeitä asioita. Digitaalisuuden avulla voidaan vastata myös koulutuksen saavutettavuuskysymykseen. Akuutit asia voisivat olla tuen kohteena eli uudet velvoitteet (oppivelvollisuuden laajentaminen) ja uudet opetussuunnitelmat. Samalla on huomioitava pitkällä tähtäimellä ikäluokkien kehityksen vaikutus lukiokoulutuksen tarjontaan. Lukiolaisten ikäluokka kasvaa vain kahdessa seutukunnassa tulevaisuudessa. Tästä seuraa yhteistyön tarve koulutuksen järjestäjien välillä ja ohjauksen tehostaminen yhteistyötä tehtäessä. Huomioitavaa on myös se, että miten saadaan toimivat ja yhteiset laatujärjestelmät eri tilanteissa (esim. oppilaitoksen koon suhteen tarkasteltuna) oleville koulutuksen järjestäjille?

Saavutettavuudesta puhuttaessa vammaisten opetuksen saavutettavuus -käsite on hieman eri kuin alueellinen saavutettavuus. Tässä on huomioitava myös aistivammaisten ja liikuntavammaisten koulutuksen saavutettavuus ja se, että miten eri digimateriaalit ovat esteettömästi saavutettavissa myös vammaisille opiskelijoille. Saavutettavuusmittareiden ei tule olla liian yleisellä tasolla. Niiden on kosketettava myös kaikkia opiskelijoita.

Kahvitauko

Kahvitauko yhdistettiin edellisen keskustelun yhteyteen.

5. Mitä hyötyä on lukion laatutyöstä?

Vararehtori Tarja Holthoer, Lauttasaaren yhteiskoulu

Vararehtori Tarja Holthoerin esitelmä on nähtävillä seurantaryhmän yhteisellä Tiimeri-alustalla.

Keskustelu: Vararehtori Holthoerin esitystä ja Lauttasaaren yhteiskoulun laatukäsikirjaa pidettiin erittäin hyvänä. Keskustelussa nousi esiin, että tällainen selkeä, koulun toimintaan painottuva käsikirja on hyvä antaa heti uusille aloitteleville opettajille. Hyvä laatukäsikirja on konkreettinen ja se voi sisältää myös laatukortit. Laatukäsikirjan tulee vastata opetussuunnitelmiin. Sen yhteydessä on pyrittävä varmistamaan nuorten opiskelijoiden hyvinvointi.

Kun lukion laatua pohdittiin 10 vuotta sitten, niin laatutyön lähtökohtana olivat perusopetuksen laatutyön sisällöt, GAF, jne. ja nyt jälkikäteen ajateltuna perusta oli hyvä, mutta siinä voisi olla enemmän mukana opiskelijoiden hyvinvointinäkökulma. Yksi keskeinen tehtävä laatutyöllä on, että se toimii oman oppilaitoksen kehittämisen välineenä. On myös kysyttävä, miten paljon aikaa tähän työhön on käytettävissä. Holthoerin esitelmästä käy hyvin esille se, että laatutyölle on varattava konkreettisesti aikaa.

Laatukäsikirja tulee pitää kevyenä ja sen tulee toimia oppilaitoksen kehittämisen välineenä. Esimerkkinä voidaan mainita Kanadan Ontarion laatutyö, jossa vaadittavat laatutavoitteet (indikaattorit) alkoivat ohjaamaan oppilaitoksen toimintoja. Laatutyössä tulee huomioida myös koulutukselliset jatkumot, eli miten lukioon tullaan ja miten sieltä siirrytään eteenpäin korkeakouluihin tai ammatilliseen koulutukseen. Laatutyössä on huomioitava myös prosessit (ei vain tuotokset) ja niiden sidokset opetussuunnitelmiin. Paikallisuus on keskeinen tekijä laatutyön lähtökohtana.

## 6. Mistä osa-alueista lukiokoulutuksen laatustrategia muodostuu?

- Pienryhmätyöskentely

Puheenjohtaja Lempinen siirtyi toisiin tehtäviin ja puheenjohtajana jatkoi opetusneuvos Aki Tornberg.

Pienryhmätyöskentelyn Padlet -tiivistelmät löytyvät yhteiseltä Tiimeri-alustalta. Pienryhmiä oli neljä ja tavoitteena oli lähteä etsimään niitä keskeisiä tekijöitä, joita laatustrategian tulisi sisältää.

## 7. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään 5.10.2021 kello 10.00–13.00.

## 8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Tornberg päätti kokouksen kello 12.00.